

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Ocak 2012 • No:46

Bütçe Nereye Gidiyor?

İşçilerin Payına Ne Düşüyor?

Geride bıraktığımız 2011 yılı boyunca dünyada işçilerin haklarına yönelik saldırılar artarak devam etti. Pek çok ülkede işçiler, emeklilik yaşının yükseltilmesi, ücretlerin düşürülmesi ve vergilerin artırılması, ikramiye ve tazminatlara el konulması, iş saatlerinin uzatılması gibi saldırılarla karşı karşıya kaldı, kalıyor. Patronlar sınıfı ve onların emrindeki hükümetlerin yeni yılda daha da pervasız saldırılara girişecekleri orta-

dadır. Giderek derinleşen küresel krizin yükünü işçi sınıfına yıkmak isteyen kapitalistler, 2012'de de "kemer sıkma" politikalarına uygun bütçeler hazırlıyor, yasal düzenlemeler yapıyorlar. Türkiye'de de durum farklı değildir: Patronlar sınıfının temsilcisi olan AKP hükümeti, işçi sınıfının kazanılmış haklarını 2012'de de hedef tahtasına koymuş durumda!

2012 yılı bütçesi TBMM'de görüşüldü ve onaylandı.

Devamı arka sayfada

"Asgari ücreti belirlerken dengeleri gözetmek zorundayız!"

Kabul edilen bütçe, işçi sınıfı için daha fazla “kemer sıkma”, patronlar içinse krizi en az zararla atlama, hatta krizden kârlı çıkma anlamına gelmektedir. Bütçe buna göre hazırlanmıştır. 2012 yılı için öngörülen bütçe geliri yaklaşık 330 milyar lira, gideri ise 351 milyar lira olarak tespit edilmiştir. Yani daha şimdiden 21 milyarı aşan açık var ve bu açığın daha da büyüyeceğini ön görmek için kâhin olmaya gerek yok. 2012 bütçesinde de tıpkı daha önceki yılların bütçelerinde olduğu gibi “işçiden, emekçiden, yoksuldan topla, sermayeye aktar” mantığı vardır. Bütçenin bir kısmı işçi ücretlerinden kesilen doğrudan vergilerden oluşmaktadır. Bir işçi, bordrosunu eline aldığı anda ücretinden kesilen vergilerin miktarını ve bu miktardaki artışı görebilir. İşçi, daha ücretini almadan vergi kesilip bordrosuna yansıtılır. Diğer taraftan dolaylı vergiler de eklendiğinde görülecektir ki, devletin bütçe gelirleri büyük ölçüde işçi-emekçi kesimlerden sağlanmaktadır. Ancak patronların ödeyeceği vergilere gelince durum değişmektedir. Patronlardan kesilen vergiler onların beyanlarına bağlıdır ve bu vergiyi ödemekten kaçmak için türlü hilelere başvurduklarını biliyoruz.

Patronların sermayesini büyütmek için çaba gösteren devlet, işçinin sırtındaki yükü hafifletmek içinse hiçbir girişimde bulunmuyor. Asgari geçim indirimi ile beraber 701 lira olan asgari ücrete rağmen eğitim, sağlık, ulaşım, konut ve gıda giderleri giderek artmaktadır. Okul çağındaki çocuk nüfusu artmış olmasına rağmen, bütçeden eğitime bu artışa uygun bir pay ayrılmamıştır. İşçi çocuklarına kaliteli ve parasız eğitim için bütçe ayırmayan ve eğitimin yükünü emekçilere yıkan devlet, sıra silahlanmaya geldi mi büyük kaynaklar bulabiliyor. Milli Savunma Bakanlığının tahmini bütçesi 32 milyar lira civarındadır. Üstelik buna silah alımı dâhil değildir ve doğrudan silaha harcanan para da eklendiğinde 32 milyar katlanarak artmaktadır. Buna karşın Milli Eğitim Bakanlığının bütçesi yalnızca 27 milyar liradır. Emekçiye yok ama savaşa gani gani para var!

Durum sağlıkta da farklı değildir. Hükümet bütçeden sağlığa ayrılan payı 17 milyardan 14 milyar civarına düşürmüştür. Bütçe gelirleri geçen yıla göre artmasına rağmen, sağlığa ayrılan miktar azalmıştır. Sosyal sigortadan yararlanmanın kapsamı daraltılmakta ve sağlık her geçen gün paralı hale geti-

rilmektedir. Yeşil kartın kaldırılması, milyonlarca yoksul emekçinin pirim ödemeye mecbur kılınması bunun bir başka ifadesidir. Ayrıca sağlık bütçesinin büyük kısmı çeşitli biçimlerde özel hastanelere aktarılıyor. İşçi ücretlerinden kesilen sigorta primlerine rağmen işçiler kapsamlı ve kaliteli sağlık hizmeti alamamaktalar. Sağlıkta katkı payı ve ilaçlardan kesilen para da cabası! Üstelik yeni düzenlemelerle katkı payları arttırılmakta, soygun büyümektedir. Oysa sağlık hizmeti kaliteli, ulaşılabilir ve parasız olmalıdır.

Geliri bin lira olan bir işçi ile milyoner bir patron, 2012 yılında da ekmek, zeytin, peynir gibi temel besinlere aynı miktarda KDV ödeyecek. İşçilerin giderlerinin çok büyük bir kısmını oluşturan bu tip temel ihtiyaçlar giderek daha da pahalalanmaktadır. Asgari ücrette iyi bir zam yaptığını iddia eden hükümet, asgari ücretin alım gücünün ne kadar gerilediğinden hiç bahsetmemektedir. Açlık sınırı bin lira, yoksulluk sınırı ise 3 bin yüz lira olurken, asgari ücret, asgari geçim indirimi dâhil 701 lira düzeyinde kalmıştır. Asgari ücrete yapılan zamlarla günde sadece 244 gram nohut veya 100 gram beyaz peynir ya da 57 gram et alınabiliyor. Ekmekten doğalgaza, tüm temel ihtiyaç maddelerine zam üstüne zam geldiği düşünüldüğünde asgari ücrete yapılan zam daha da komik hale geliyor.

AKP hükümeti utanıp sıkılmadan “sosyal devleti” hayata geçirdiğini ileri sürüyor. Ama eğitimden sağlığa, ulaşımdan konuta, elektrikten suya hiçbir hizmeti ücretsiz karşılamıyor. Yani, esas olarak işçilerden sağlanan bütçe işçilere geri dönmemektedir. Türkiye ekonomisinin büyümesi ve dünyada 16. sıraya yükselmesi, işçilere düşen payın da büyüdüğü anlamına gelmiyor.

Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Avrupa’daki krizin nedenini yüksek işgücü maliyetlerine bağlıyor ve “onlar gibi olmamak için işgücünü ucuz tutmak gerektiğini” ileri sürüyor. Böylece Türkiye’de işgücünün ne kadar da ucuz olduğunu itiraf ediyor. Şimşek’e göre işçilerin yaşadığı krizin hiçbir önemi yok. O, bir avuç patronun krizini engellemek için sayısı milyonları bulan işçi sınıfını krizden krize sürüklemekte bir sakınca görmüyor. AKP hükümeti bu nedenle, 2012’de “Ulusal İstihdam Stratejisi” gibi süslü laflarla işçilerin haklarına saldırı projelerini hızla hayata geçirmeyi planlıyor. İşçi sınıfından bir tepki gelmezse, özel istihdam büroları açılacak. Deneme süresi 4 aya çıkarılacak. Esnek çalışma yaygınlaştırılacak. İş saatleri daha da uzatılacak. Kıdem tazminatına el konulacak.

Hükümetin ve sözcülüğünü yaptığı sermaye sınıfının bu pervasız saldırılarına geçit verirse hepsi tek tek gerçekleşecek. Ama Yunanistan başta olmak üzere Avrupa’nın pek çok ülkesinde, Mısır’da, Çin’de, ABD’de ve daha nice ülkede işçi kardeşlerimizin yaptığı gibi mücadele bayrağını yükseltirsek patronların saldırılarını püskürtür, haklarımızı korur ve geliştirebiliriz. ■

İşçi Sınıfından Uzak Sendika Genel Kurulları

Son birkaç ayda birçok sendika şube, genel merkez ve konfederasyon genel kurulları yapıldı. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) ve Birleşik Metal İşçileri Sendikası (BMİS) genel kurulları Aralık ayında gerçekleştirildi. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) genel kuruluysa Şubat ayında gerçekleştirilecek. Art arda gerçekleşen sendika genel kurulları, sendikalı veya sendikasız bütün işçiler için önem taşıyor. Bu genel kurullar neticesinde sendikalarımıza mücadeleci bir anlayışın hâkim kılınması, hükümetin ve patronların saldırılarına boyun eğmeyen yönetimlerin işbaşına gelmesi gerekiyordu. Fakat ne Türk-İş ne BMİS ne de diğer sendika genel kurulları, işçi sınıfının çıkarlarının temel alındığı, işçilere güven veren ve hak gasplarına karşı mücadeleyi önüne koyan yönetimlerin işbaşına geldiği genel kurullar oldu.

Özellikle Türk-İş Genel Kurulu, konfederasyon yönetiminin işçilerden ne denli uzak olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir. Türk-İş Genel Kurulu, Ankara'nın merkezinden 27 kilometre uzaktaki Büyük Anadolu Oteli'nde gerçekleştirildi. Patron örgütlerinin temsilcileri, AKP'li bakanlar ve CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu genel kurula alınırken, işçiler ve işçi sınıfının mücadelesinin öncüleri olan sosyalistler salona alınmamıştır. İşçilerin kürsüsünde sermaye partileri ve bakanlar nutuk atarken, işçiler konuşturulmamıştır. İkinci kez seçimleri kazanan Mustafa Kumlu yönetimi, işçi sınıfının sorunlarını kongre gündemine taşımamış, işçi sınıfına dönük saldırılara karşı bir mücadele hattı ortaya koymamıştır. AKP yalakası Türk-İş üst bürokrasisi, sendikal yasakların kaldırılması, işçi sınıfının örgütlenmesinin önündeki engellerin temizlenmesi, hak ve özgürlüklerin genişletilmesi, işten atmaların durdurulması, iş saatlerinin kısaltılması, ücretlerin yükseltilmesi gibi konularda ağızını açmamıştır.

Genel kurulda, Kumlu yönetimine karşı alternatif bir liste çıkartan Sendikal Güç Birliği Platformu'nun basıncıyla, kıdem tazminatının gaspına karşı "genel grev" kararı alınmıştır. Ancak biliyoruz ki, sendikaların tabanındaki işçiler basınç bindirmedikleri müddetçe, bu karar, bürokratlar tarafından ya uygulanmayacak ya da sözde uygulanacaktır. Yine biliyoruz ki, koltuklarını düşünen ve sendikaları işyeri gibi gören bürokratlar, grevden en az hükümet kadar korku duymaktalar.

Türk-İş Genel Kurulu'ndan bir hafta sonra yapılan BMİS Genel Kurulu da işçilerden ve mücadeleden uzak, bürokratik şova dönüştürülen bir genel kurul olmuştur. Beş yıldızlı Titanic Otel'de yapılan BMİS Genel Kurulu'nda işçi kürsüsü, muhalefetteki sermaye partilerine açılmıştır. CHP'sinden Saadet Partisi'ne kadar düzen partilerine işçi sınıfının kürsüsünden nutuklar atırılmıştır. Lafa geldiğinde mücadeleden dem vuran BMİS yönetimi, beş yıldızlı otelde genel kurul yapmaktan geri durmamıştır. Metal işçilerinin aidatları grevlere, direnişlere ve iş-

ten atılan işçilerin ihtiyaçlarına ayrılmayıp lüks otellere harcanmaktadır. Kan kaybeden sendikanın canlandırılmasına, bu temelde mücadeleci işçilerin öne çıkmasına, yönetime gelmesine ve hain Türk Metal bürokratlarının pençesindeki metal işçilerinin örgütlenmesine dair kararlar alınmamıştır. Türk-İş Genel Kurulu'nda olduğu gibi, BMİS Genel Kurulu'nda da mücadeleci işçiler konuşturulmamış, konuşturulanlar ise sürekli taciz edilmiştir.

Bu iki kongre yalnızca iki örnektir. Diğer sendika genel kurulları da farklı değildir. Hatta Türk Metal çetesi söz konusu olduğunda ortada bir genel kuruldan söz etmek dahi mümkün değildir. Peki, sendika genel kurullarının işçilerden uzak, işçilerin sorunlarının tartışılmadığı, süren saldırılara karşı ne yapılacağı ve nasıl yapılacağına ortaya konmadığı yerler olmasının nedeni nedir? Bunun en temel nedenlerinden birisi sendikal bürokrasinin sendikaları ele geçirmesidir.

Bürokrasi, sendikaları kendi işyeri gibi görmekte, işçilerin haklarından ziyade koltuğunu korumayı gündemine almakta ve buna göre hareket etmektedir. Dolayısıyla da genel kurullara işçilerin gündemi değil bürokratların yönelimleri damga basmaktadır. Sendikalara hâkim olan bürokratlar, kendi uzantıları haline getirdikleri delegeleri seçtirerek genel kurulları daha baştan kontrolleri altına almaktalar. Örneğin Türk-İş delegelerinin çoğu, işyerlerinde çalışmayan profesyonel yöneticilerden oluşmaktadır. Tabanın söz sahibi olmadığı bu durumda, işçiler daha en baştan sürecin dışına itilmiş oluyorlar.

Fakat bu durum işçilerin sendikalardan uzak durması gerektiği anlamına gelmiyor. Mücadeleci işçilere düşen görev sendikaları yeniden mücadele ve dayanışma örgütleri haline dönüştürmektir. Sendikaları yeniden güçlü birer işçi örgütü haline getirmek için taban örgütlülüklerimizi güçlendirmeliyiz. İşyerlerinde taban örgütlülüklerimizi güçlendirerek, yani gerçekten de örgütlenerek sendikalı, taşeron, sözleşmeli işçi ayrımı yapmadan birlik olmalı, sorunlar ve çözüm yollarını ortaklaştırmalıyız. Sendika yönetimlerini harekete geçirmek amacıyla tabandan basınç bindirmeliyiz. Unutmamalıyız ki hükümetlerin ve patronların saldırıları önümüzdeki dönemde artarak devam edecektir. Sendikal bürokrasinin mücadele derdi yoktur. Sermayenin saldırılarını durdurmak için sendikalarımıza sahip çıkmalı, her türlü zorluğa rağmen mücadeleyi büyütmeliyiz. ■

Sağlıkta Dönüşüm Neyi Dönüştürüyor?

Sağlıkta Dönüşüm Projesi çerçevesinde Genel Sağlık Sigortası uygulaması 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girdi. Tüm nüfusun sosyal güvence kapsamına alınması iddiasıyla ortaya konan uygulama milyonlarca yoksulun derdine çare olmaktan çok uzak.

Yasaya göre 18 yaşından gün alan herkes prim ödeyerek Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamına girecek. Ailede kişi başına düşen geliri brüt asgari ücretin üçte birinden yüksek olanlar prim öderken, bunun altında geliri olanlar prim ödemediği genel sağlık sigortası kapsamına alınacak, sağlık giderleri devlet tarafından karşılanacak. Doğan her çocuk 18 yaşına kadar genel sağlık sigortasından ücretsiz yararlanacak. Bunun yanı sıra lise ve dengi okullarda mesleki eğitim görenler 20 yaşına kadar, yükseköğretim gören ve evlenmemiş öğrenciler de 25 yaşına kadar prim ödemecek. Bu uygulama hiçbir sosyal güvencesi olmayan 1 milyon 700 bin kişiyi kapsayacak.

Yasanın olumlu görünen bu yanlarına karşılık yoksullukla boğuşan milyonlarca insanın derdine derman olmayacağı açıktır. Çünkü devlet, 18 yaşını geçmiş, geliri şimdiki asgari ücretin üçte biri olan 295 liradan fazla olan herkesten prim alacak. Aylık geliri bu rakamın üstünde olan herkes 35 lira prim ödeyecek. Geliri 295 ilâ 886,5 lira arasında olanlar 35 lira, 886,5 ilâ 1773 lira arasında olanlar 106 lira, 1773 liradan yüksek olanlar 212 lira prim ödeyecek. Ancak aylık geliri açlık ve yoksulluk sınırının altında olan insan sayısı düşünüldüğünde bu uygulama emekçilerin yararına olmaktan son derece uzaktır. Primini ödeyemeyenler sağlık hizmeti alamayacak, hastane kapılarından geri çevrilecek.

Kimin ne kadar prim ödeyeceğine, kimin ödeme-

yeceğine karar vermek için herkese gelir testi uygulanacak. Gelir Testi Yönetmeliği'ne göre banka işlemleri, kredi kartı, elektrik-su kullanımı gibi harcamalar göz önünde bulundurularak kişi başına düşen gelir hesaplanacak. Genel Sağlık Sigortası kapsamına girmek için başvurular, ikametgâhın bulunduğu yerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na yazılı olarak yapılacak ve gelir testinin uygulanması istenecek. Gelir testleri Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından periyodik olarak yapılacak ve kişilerin gelirlerindeki değişiklikler prim miktarlarına yansıtılacak. Genel sağlık sigortası olmayanlar veya sona erenlerle bakmakla yükümlü oldukları kişiler, SGK tarafından tescil edilecek ve gelir testi için başvurularını gerektiği tebliğ edilecek. Kendisine gelir testi yapılmasını istemeyenler ile tebligatın yapıldığı tarihten itibaren 1 ay içerisinde gelir testi için başvurmayanlar, asgari ücretin 2 katı prim ödeyecek. Bu yasa kapsamında Yeşil Kart uygulaması da kaldırıldı. Böylece devletin gelir düzeyi düşük kişilere sağlık hizmeti sunmasının sınırları da daraltılmış oldu.

Şüphesiz herkesi kapsayan bir sağlık sigortası sistemi olmalıdır. Ancak sağlık hizmetleri ücretsiz, kaliteli ve kolay ulaşılabilir olmalıdır. Genel Sağlık Sigortası bu haliyle, sosyal güvencesi olmayan milyonlarca insanı primine bağlamanın ötesine geçmemektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik "sosyal devlet böyle bir şey zaten" diyerek uygulamayı övüyor. Ama bu "sosyal devlet" asgari ücreti açlık sınırının altında belirlemekten, her insanın hakkı olan sağlık hizmetini parayla satmaktan, parası olmayanlara "öl" demekten zerre kadar rahatsızlık duymuyor. Sağlıkta Dönüşüm Projesi, sermaye sınıfının gölgesini

satamadığı ağacı kesmesi misali sağlık hizmeti satın almak üzere para ödemeyenlere ölmeyi dayatıyor. Herkes yasa kapsamına girmeye ve prim ödemeye zorlanıyor. Sağlık hizmetleri bakımından tüm toplumu zorunlu olarak devletin müşterisi haline getirmenin adı da "herkese sağlık götürmek" oluyor.

Herkes tam kapsamlı, kolay erişilebilir, kaliteli ve ücretsiz sağlık hizmeti talebi, işçi sınıfının tüm kesimlerinin sahiplenmesi gereken gerçek bir mücadele hedefi olmalıdır. ■

Mücadele Alanlarından!

Patronların ve onların emrindeki hükümetin saldırılarına karşı işçiler tepkisiz kalmıyor. Ağır çalışma koşullarına, düşük ücretlere, işten atmalara, sendikasıztırmalara, baskı ve gözaltılara karşı mücadele ediyorlar.

Kamu emekçileri iş bırakarak meydanlara aktılar

KESK'e bağlı sendikalarda örgütlü kamu emekçileri, grevli toplu sözleşme hakkı, güvenceli çalışma, ek ödemelerin emekli aylıklarına dâhil edilmesi, baskı, tutuklamalar, ceza ve sürgünlerin durdurulması için 21 Aralıkta Türkiye çapında greve gittiler, kitlesel mitinglerle seslerini duyurdular. Türkiye çapında gerçekleştirilen eylemlere on binlerce emekçi katıldı. Türk Tabipler Birliği, Türk-İş'e bağlı TÜMTİS, Deri-İş, Hava-İş, Tek Gıda-İş, Petrol-İş ve eyleme katılan BDP milletvekilleri de destek verdi.

İstanbul'da Beyazıt Meydanı'nda, Ankara'da Ziya Gökalp Caddesi'nde, Mersin'de ise Mersin Devlet Hastanesi yakınlarında bir parkta toplanan kitleler, son dönem artan baskı ve tutuklamaları, kamu emekçilerine dönük hak gasplarını protesto ettiler. Sosyalist basın emekçileri, kamera ve fotoğraf makinelerini yere bırakarak KCK operasyonları adı altında sosyalist ve Kürt basınına dönük gözaltı operasyonlarını protesto ettiler. "Baskılar Bizi Yıldırılmaz", "Özgür Basın Susturulamaz!" sloganlarına tüm kitle alkış ve sloganlarla destek verdi.

Aralık ayında 52 işçi iş kazalarında öldü, 334 işçi yaralandı!

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi, Unkapanı Bölge Çalışma Müdürlüğü önünde Aralık ayı iş kazaları ve meslek hastalıkları raporunu açıkladı. Açıklanan rapora göre Aralık ayında en az 52 işçi iş cinayetleri sonucunda hayatını kaybederken, en az 334 işçi de yaralandı.

İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin yaptığı basın açıklamasında iş cinayetlerinde maden ve inşaat sektörünün ilk iki sırada olduğu hatırlatıldı. İş cinayetlerinin İzmir, İstanbul, Erzurum, Mersin, Zonguldak, Şırnak ve Urfa'da yoğunlaştığı da belirtildi. Maden sektöründe yaşanan iş cinayetlerine ve hâlâ cenazeleri madenden çıkarılmayan 9 maden işçisine dikkat çekildi. 10 Şubat 2011'den bu yana 2'si mühendis 9 maden işçisinin cenazeleri hâlâ Kahramanmaraş Çöllolar Kömür Havzası'nda, toprak altındadır. Basın açıklamasında madenlerde iş cinayetlerinin ve meslek hastalıklarının önlenmesi için şu talepler sıralandı:

- Özelleştirmeler durdurulmalı, taşeronlaşma uygulamaları iptal edilmelidir.
- Örgütlenmenin ve sendikalaşmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır.
- Sağlıklı ve güvenli çalışmanın sağlanması için işçiler, tabipler, maden mühendisleri, üniversiteler ve ilgili kuruluşlar koordineli bir biçimde çalışmalıdır.
- İş cinayetlerinin sorumlularına en ağır hukuki yaptırımlar uygulanmalıdır.

rımlar uygulanmalıdır.

Gerede'de deri işçileri iş bıraktı

Bolu Gerede Deri Sanayi Sitesi'nde çalışan işçiler, kötü çalışma koşullarına karşı iş bırakarak eylem yaptı. 150'den fazla fabrikanın bulunduğu ve 3 bin 500 den fazla işçinin çalıştığı deri sanayide toplanan işçiler işbaşı yapmadı. Gerede meydanına yürüyen işçiler, patronları ve Gerede Belediye Başkanını protesto etti. Gerede merkezine yürüyen işçilere polis copla, biber gazıyla saldırdı. İşçilerin bazılarını gözaltına aldı. İşçiler gözaltına alınan arkadaşları serbest bırakılincaya dek karakolun önünden ayrılmadı.

Deri-İş sendikası Genel Başkanı Musa Servi ve yöneticileri, mücadele eden Gerede deri işçilerinin yanındaydı. Servi, "Kaymakamlığın açıklamasına göre, bu fabrikalarda 3 bin 500 işçi çalışıyor. Bu işçilerden yalnızca 800'ü sigortalı ve günde 14 saat çalışıyor. Yani bu fabrikalarda yasalar işletilmiyor" diye konuştu. Servi, "İşçi sendikalaşmak istiyor, patron da ben sendika istemiyorum diyor. İşçilerin talebi yasaldır. Yasaya uymayan patrondur" dedi. İşçilerin öfkesi patronlara geri adım attırdı, kaymakamın da arabulucu olmasıyla patronlar işçilerin taleplerini karşılayacaklarını duyurdular. Eylemler şimdilik sona ermiş durumda. Bolu'da deri işçilerinin iş bırakarak eylem yapması, mücadelenin yeni sanayi bölgelerine de yayıldığına bir ifadesidir ve önemlidir. Deri işçileri, ağır koşullarda çalışmaktalar ve yaptıkları eylemle kölelik koşullarına eskisi gibi boyun eğmeyeceklerini ortaya koymuşlardır.

Billur Tuz işçisi direniyor

Tek Gıda-İş'in 30 yıldır örgütlü olduğu Billur Tuz fabrikasında işten atılan 54 işçi direnişe çıktı. 2 Ocaktan bu yana işyeri önünde direnen işçiler, sendikal örgütüllüklerini kaybetmemek için mücadele ediyorlar. Patron sendikalı işçilerin yerine, taşeron şirketlerin adını değiştirerek yeni işçiler alıyor. Direnişçi işçiler de işe alınan işçileri patronun oyununa alet olmamaları konusunda ikna etmeye çalışıyorlar.

Tek Gıda-İş sendikasına üye diğer fabrikalardan işçiler, işçi ve emekçi kurumlar direnişçi işçileri ziyaret ederek dayanışmayı büyütüyorlar. Direnişlerinin 6. gününde sendikaların yaptığı ziyarette Türk-İş Ege temsilcisi, TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk, Tek Gıda-İş Sendikası Danışmanı Gürsel Köse işçilere selendiler, direnişi kazanıncaya kadar işçilerin yanında olacaklarını duyurdular. Direniş yeri "Biz Çocuklarımıza Onurlu Bir Gelecek Bırakacağız Ya Siz", "Yaşasın Sınıf Dayanışması", "Biz Haklıyız Biz Kazanacağız", "Zafer Direnen Emekçinin Olacak!" sloganlarını haykıran işçilerin sesiyle inledi. ■

TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk'le Söyleşi

Bir uluslararası kargo şirketi olan UPS'de işçiler, sendikalaştıkları için iş-ten atılmış ve başlayan direniş 9 ay sürmüştü. UPS'de örgütlenen Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası (TÜMTİS) çetin bir mücadele yürüt-tükten sonra işyerine girmeyi başardı. UPS'deki mücadelenin başarıya ulaşmasında uluslararası işçi dayanmasının çok önemli bir rolü oldu. İşye-rinde çoğunluğu kazanan ve yetki alan TÜMTİS geçtiğimiz ay UPS'de top-lu sözleşme imzaladı. Tüm bu süreci, TÜMTİS Başkanı Kenan Öztürk'le ko-nuştuk. Kısaltarak yayınlıyoruz, uzun haline www.uidder.org'dan ulaşılabilir.

UID-DER: Uzun mücadeleler sonucunda UPS gibi önemli bir işyerinde toplu sözleşme imzaladınız. UPS'de hayata geçirilen bu toplu sözleşme gerek mücadeleciler bir sendika olan TÜMTİS için gerekse işçi sınıfı için önemli bir kazanım oldu. Süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kenan Öztürk: UPS'de toplu sözleşme sürecine, İstanbul ve İzmir'de 280 gün süren bir direniş sonucunda gelindi. Dünya ve Türkiye'deki emek ve demokrasi güç-lerinin, kardeş sendikalarımızın dayanışmasıyla toplu sözleşme noktasına gelindi. İşçi arkadaşlarımızın tamamına yakını işbaşı yaptı. Türkiye'deki sendikalar kanununa göre, %50+1 işyeri barajını aştık ve yetki aldık. Sözleş-me sürecini başlattık. Sözleşme sürecinde, gelişmeleri, teklif tasarımlarını işçi arkadaşlarımızla paylaştık. Öneri, onay ve fikirlerini aldık. Bir bütün olarak işçiler toplu sözleşme sürecini sahiplendi. Bizim açımızdan da zorlu bir süreç oldu. Kargo sektöründe 3 bini aşkın işçinin yararlandığı ilk toplu sözleşme oldu.

UPS'de nasıl bir sözleşme imzaladınız, ne gibi kazanımlar elde edildi?

Sözleşme ile üyelerimizin mevcut ücretlerine net 140 lira seyyanen zam yapıldı, bir aylık ücretleri tutarında ik-ramiye verilmesi hükme bağlandı. Toplam ücretlere net olarak %30 ilâ %50 arasında zam hakkı elde ettik. Fazla çalışma ve hafta tatilinde çalışma halinde fazla mesai ücreti %60 zamlı ödenecek. Ulusal ve dini bayramlarda üyelerimizin çalıştırılması durumunda 2 yevmiye tutarın-da fazla mesai ücreti %100 zamlı olarak verilecek. Diğer resmi tatil günlerinde çalıştırma durumunda ise 1,5 yev-miye tutarında fazla mesai ücreti verilecek. Ayrıca taşerona bağlı olarak çalışan sendikamız üyesi 187 işçi kad-roya alındı. Mücadelemiz sayesinde sosyal haklarda da önemli kazanımlar elde ettik: İşyerinde yemek yiyemeyip dışarıda yemek zorunda olan üyelerimize verilen yemek ücretlerine net %50 zam yapıldı. Üyelerimizin öğrenimle-rine devam eden her bir çocuğu için her sözleşme yılın-da bir defaya mahsus olmak üzere net öğrenim yardımları yapılacak. İlköğretimde okuyan her çocuk için 50 lira; lise ve dengi okullarda okuyan her bir çocuk için 75 lira; fakülte ve yüksekokullarda okuyan her bir çocuk için 250 lira...

Yeni evlenen üyelerimize 1000 lira net evlenme yardı-mı yapılacak. Üyelerimizin veya eşlerinin doğum yapma-

sı halinde, 2 çocuk ile sınırlı olmak kaydıyla her çocuk için işve-ren tarafından 1 çeyrek altın doğum yardımı yapılacak. Kurye ve hat şoförlerine verilen giyecek yardımına ek olarak yazlık ve kışlık birer çift ayakkabı verilecek. Servislerden yararlanamayan üyelerimizin işe gidiş-dönüş ücretleri, belediye otobüs taşıma ücretleri uyarınca işverence karşılanacak. Ayrıca, çalışma süreleri 5-10 yıl arasında olan üyelerimize 23 iş günü, 10 yıldan fazla olan üyelerimize 30 iş günü yıllık izin verilecek. Üyelerimizin evlenmesi durumunda 5 gün izin hakkı elde ettik.

Direniş çadırında, UPS işçilerine toplu iş sözleşmesini birlikte yürüteceğimizin sözünü vermiştik. Toplu iş sözleş-mesini işçilerin onayına sunacağımızı, işçiler "evet" derse onaylayacağımızı, "hayır" derlerse greve çıkacağımızı söyledik. Bütün bölgelerde toplantılar yapıldı, sözleşme-nin ayrıntıları işçilerle paylaşıldı ve oylamada işçilerin %99'u sözleşmenin imzalanması yönünde evet oyu ver-diler. UPS'de mücadele sürecek. Var olan haklarımızı da-ha da ileriye taşıyacağız.

UPS'ye sendikanın girmesi oldukça sancılı oldu, ama oldu. Sizce hangi faktörler ya da çalışma biçimi UPS'ye sendika girmesinde etkili oldu?

Birçok faktör belirleyici oldu. Birincisi, işten çıkarılan arkadaşlarımızın hiçbirini ortada bırakmadık ve sahiplen-dik. Direniş çadırları kuruldu, içeriden örgütlenme müca-delesi sürdürülürken, kapıda da direniş üç bölgede de-vam etti. Direniş mümkün olduğunca Türkiye kamuoyu-na mal edilmeye çalışıldı. Kardeş sendikalarımızın, emekten yana kitle örgütlerinin desteği oldu. Direnişin duyurulmasında emekten yana basınımızın önemli katkı-ları oldu. Bu destek sayesinde direnişimiz 282 gün sür-dü. Sendikamız yöneticileri de direniş çadırlarında kaldı. Olanaklarımız sınırlı olmasına rağmen, direnişteki işçile-rin asgari düzeyde ücretlerini, servis ve yemek ihtiyaçla-rını karşıladık.

Direniş sürecindeki uluslararası işçi dayanış-ması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Tabii burası uluslararası bir şirket. Örgütlenme çalış-ması başlattığımız süreçte de uluslararası dayanışmayı

nasıl sağlarız diye düşünüyorduk. UPS gibi bir şirkette uluslararası dayanışma olmadan başarıya ulaşmak olanaklı değildi. Bağlı olduğumuz Uluslararası Taşımacılık İşçileri Federasyonu'na (ITF), uluslararası kardeş sendikalara giderek direnişimizi anlattık. Almanya, Danimarka ve İsviçre gibi ülkelerde toplantılar oldu. Meksika'da ITF Genel Kurulu'nda 154 ülkeden delege ve yöneticilere UPS direnişini, Türkiye'deki kargo işçilerinin çalışma koşullarını anlatan sunumlar yaptım. UPS'de taleplerimiz karşılanıncaya kadar 154 ülkede eylem kararı alındı.

Sendikaları Türkiye'ye davet ettik. Yaklaşık yüz kişilik uluslararası delegasyon Türkiye'yi ziyaret etti. Yapılan ziyaretler direniş çadırındaki işçiyi motive etti. Kendi ülkelerine dönen delegeler, dayanışma eylemlerini yükselttiler. İş durdurma eylemleri yapıldı. Bu uluslararası dayanışma eylemleri için kardeş sendikalara teşekkür ediyoruz. Gerçekten uluslararası dayanışma çok anlamlı. Bütün sektörleri uluslararası şirketler ele geçirmekte. Dolayısıyla Türkiye'deki sendikal hareketin başarıya ulaşması için uluslararası anlamda sınıf dayanışması şarttır.

Uluslararası işçi dayanışması, işçilerin ruh haline, bilincine ve direnişe nasıl etki etti? İşçiler böylesi bir destek bekliyorlar mıydı?

Almanya'dan, İtalya'dan, Fransa'dan, Hollanda'dan, Belçika'dan, Amerika'dan sendikacı arkadaşlarımızın gelip direnişçilerle beraber öğle yemeği yemeleri, sohbet etmeleri, ekonomik katkı sunmaları işçilerin sınıf dayanışmasını daha iyi kavramaları açısından faydalı oldu. Özellikle direnişteki arkadaşlarımız açısından daha büyük etkisi oldu. Şimdi bunu UPS'deki tüm işçilere anlatıyoruz. Din, dil, ırk ayrımı gözetmeden işçilerin kardeşliğini, sınıf dayanışmasının bu kardeşlikle mümkün olduğunu anlatıyoruz ve anlatmaya devam edeceğiz.

UPS'ye sendikanın girmesi diğer kargo işçileri arasında nasıl bir yankı uyandırdı?

Çok sayıda kargo firmasından işçiler sendikamızla çeşitli bölgelerde iletişim kurmuş durumdadır. Hatta üye yaptığımız yerler de var. Kargo sektöründe kölece çalışma koşulları devam ediyor. Bugün Aras Kargo'da, Yurtiçi Kargo'da, DHL'de, MNG'de, Sürat Kargo'da işçiler 12 saat çalıştırılmaya devam ediyor. Buralarda işçiler asgari ücretle çalışıyorlar ve hiçbir sosyal hakları yok. Yoğun çalışma saatlerine en ufak bir itirazda, kapı gösteriliyor. Sendika olarak amacımız sadece UPS değil. UPS'deki kazanımların kalıcı olabilmesi için, diğer kargo firmalarını da mutlaka örgütlememiz gerekiyor. İşverenler, işçilere kargo sektöründe sendika olamayacağını propaganda ediyorlardı. UPS ile birlikte bu propagandalar boşa çıktı.

Buradan kargo işçilerine bir çağrınız olacak mı?

TÜMTİS olarak tüm kargo işçilerine çağrımızdır: Kargo işçisi kölece çalışmaya mahkûm değildir. Asgari ücretle sefaletle katlanmak, uzun saatler boyunca ağır iş koşullarında ömür tüketmek, işverenlerin hakaretlerini sineye çekmek reva mı? Tüm kargo işçileri daha yüksek ücretler almayı, sosyal yardımlardan yararlanmayı, sosyal yaşamlarına zaman ayırmayı, saygı görmeyi, evlatla-

rını rahatça geçindirebilmeyi hak ediyorlar. Bu temel haklardan yararlanmanın yolu işçilerin sendikalarına sahip çıkmasından, sendikalaşmasından geçiyor. Tüm kargo işçilerini sendikamız TÜMTİS çatısı altında örgütlenmeye çağırıyoruz!

Türkiye'de sendikalı işçi sayısı oldukça düşmüş durumda. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz? Sendikalar üzerine düşen görevi yeterince yerine getiriyorlar mı?

Sendikalaşma ile ilgili ne yazık ki ülkede durum kötü; %6 bile değil, %5,8 civarında sendikalı işçi var. Bu, siyasal iktidarların Türkiye'de bilinçli tercihi ve politikasıdır. AKP iktidarı da öncesindeki diğer iktidarlar da bu noktadadır. Biz halen Türkiye'de 12 Eylül dönemindeki yasalarla sendikacılık yapmaya çalışıyoruz. O kadar anti-demokratik engeller var ki...

Yine ne yazık ki özel sektörde işverenler sendikalaşmayı engellemek için her türlü oyuna başvuruyorlar. İşçi düşmanı uygulamalarını sürdürüyorlar. Sendikalaşma kâğıt üzerinde anayasal bir haktır. Fakat bunu engelleyen işverene hiçbir yaptırım uygulanmıyor. Sendikalaşmaktan dolayı işçi çıkarmak yasak. Dava açıyorsunuz 3 yıl, 4 yıl, 5 yıl sürüyor. Çoğunluk tespitinde ve yetki almada da aynı sorunlar devam ediyor.

12 Eylül sonrası gelişen sendikal hareket ne yazık ki bu saldırıları püskürtebilecek yetenekte, güçte ve çaba içerisinde olmadı. Sendikalar ticarethaneye çevrildi. Çok sayıda sendikamız ne yazık ki otelcilik yapıyor, benzin istasyonu işletiyor... "Mücadele etmeyin, onun dışında her şey serbest!" Sistem böyle söylüyor. Sendikalarda sınıftan, işçiden kopan bürokratik hantal yapı, sorunları aşmak için hiçbir çaba içerisinde olmadı. Bundan kaynaklı olarak sendikaların işçi sınıfı karşısında itibarı kalmamış. Ama ben, süreç açısından pek umutsuz değilim. Bu çember mutlaka bir şekilde kırılacak. Bu süreç ancak mücadeleyle aşılır. Bu anlamda olumlu gelişmelerin yaşandığını düşünüyorum.

Teşekkür ederiz.

Derneğiniz UID-DER, UPS'deki direniş boyunca işçi arkadaşlarımızı hiç yalnız bırakmadı. Mücadelemizde hep yanımızda olduğunuz için, sendikamız adına ben de size teşekkür ederim. ■

2012'de de Müc

2011 işçi mücadelelerinin dünya ölçeğinde yükseldiği bir yıl oldu. Krizin faturasını ödemeyi reddeden işçi-emekçi kitleler grevler örgütleyerek, meydanlara çıkarak, parlamento binalarını kuşatarak patronların saldırılarına boyun eğmeyeceklerini haykırdılar. Kuzey Afrika'da başlayan isyan dalgası tüm Arap coğrafyasına yayıldı, diktatörler alaşağı edildi. Mısırlı emekçi kitlelerin Tahrir Meydanı'nı işgal etmesi diğer ülkelerdeki emekçilere örnek oldu. İsrail'den İspanya'ya, ABD'den İngiltere'ye kadar emekçiler meydanları işgal ettiler. "İşgal et" hareketi ABD'den çıkarak dünyaya yayıldı. İşçi sınıfının basıncı sonucunda başta Yunanistan olmak üzere Avrupa'da hükümetler düştü, siyasi kriz baş gösterdi. İşçi sınıfının mücadelesi 2012'de de sürüyor. İşçi sınıfını susturacağını zanneden patronlar sınıfı yanılıyor.

Nijerya'da grev ve isyan

Nijerya'da 1 Ocak itibarıyla petroldeki sübvansiyonların kaldırılması ve petrol işçilerine ödenen primlerin kesilmesi, petrol fiyatlarını iki kattan fazla yükseltti. Artan petrol fiyatları yüzünden tüm temel ihtiyaç maddelerine astronomik zamlar yapılması büyük bir isyana neden oldu. İşçiler, işsizler, küçük dükkân sahipleri iş bırakarak ve kepenk kapatarak sokaklara döküldü. Nijerya İşçi Kongresi ve Nijerya Sendikalar Kongresi'nin çağrısıyla ülkede genel grev ilan edildi. Birçok kentte çatışmalar çıktı, polis göstericilere saldırdı ve en az 10 kişiyi öldürdü. Kano kentinde sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

Nijerya 160 milyonluk nüfusuyla Afrika'nın en kalabalık ülkesi ve Sahraaltı Afrika'nın 2. büyük ekonomisi. Kıtanın en büyük ham petrol üreticisi olan ülke, dünyada ham petrol ihracatında da beşinci sırada bulunuyor. Ancak tüm bu zenginlikler çok küçük bir azınlığın elinde birikmiş durumda. Ülkede işsizlik oranı yüzde 50 civarında. Nüfusun yarısı, yani tam 80 milyon insan, temiz su kaynaklarına ulaşamıyor. Nüfusun yüzde 70'i yoksul ve günlük 2 doların altında bir parayla hayatını devam ettirmeye çalışıyor. Ortalama ücret alan bir işçinin alım gücü 1970 yılına

Nijerya

göre yüzde 35 azalmış durumda.

Bir grevci işçi hükümete ve patronlara tepkisini şöyle ifade ediyor: "Hiçbir şeyden korkmuyorum. Artık sizden de korkmuyoruz, eğer istediğiniz buysa savaşa da hazırız. Sizinle kanımızın son damlasına kadar savaşaacağız. Bunun olduğunu göreceksiniz. Bu, insanları sokağa çıkmaya ve sizinle yüzleşmeye itecek. Hiçbir zaman huzurlu olamayacaksınız. Göreceksiniz!"

Müslüman ve Hıristiyanların bir arada yaşadığı ülkede işçiler kardeşleşerek dayanışmayı örüyorlar. Nijerya'nın yoksul halkı, birikmiş sorunlarına çözüm arıyor ve bu nedenle isyan bayrağı açmış bulunuyor. Ancak grevlerin ülke ekonomisine zarar vereceğini iddia eden bazı sendika yönetimleri, işçi ve emekçilerden baskılara boyun eğmelerini ve işlerine geri dönmelerini istiyor. Nijerya halkı ise bu çağrılara kulaklarını tıkıyor ve patronlar sınıfından hesap soruyor.

ABD'de "Wall Street'i İşgal Et" hareketi: Aynı ruh, aynı heyecan!

"Wall Street'i İşgal Et" hareketi, gelir dağılımındaki adaletsizliği, büyüyen işsizliği, düşük ücretleri, sosyal haklardaki kesintileri protesto etmek için, yılbaşı gecesinde eylemlerin başladığı Zuccotti Park'taydı. Bir avuç azınlık yeni yılı büyük kârlar ve şaşalı kutlamalarla karşıladı. Yoksul çoğunluk ise yeni yıla kapitalizme öfkeyle girdi. Yılbaşı gecesi, "Wall Street'i İşgal Et" ve "Biz Yüzde 99'uz" pankartları açan kitle Zuccotti Park'a doğru yürüyüşe geçti. Yeni yılda işçi sınıfının mücadelesinin büyüyeceğinin ifadesi olan "Kimin Yılı? Bizim Yılımız" sloganı New York sokaklarında yankılandı.

Parkın çevresini saran polis, kitleye biber gazı ve coplarla saldırdı. 68 göstericiyi gözaltına aldı. Küresel krizin

ABD - Wall Street

adeleye Devam!

faturasını işçi sınıfına kesen sermaye sınıfı, işsizlik, yoksulluk ve yıkım anlamına gelen bu faturayı ödemeyi reddedenlere karşı pervasızca şiddet kullanmaktan kaçınmıyor. Amerikan devleti baskı politikalarını artırarak 17 Eylül'den bu yana 5 binden fazla insanı gözaltına aldı. Ancak bu baskılar işçi sınıfını sindirmedi. New York'ta başlayan eylemler ABD'nin diğer kentlerine çoktan yayılmış durumda. Eylemlerin liman kentlerine de yayılması dikkat çekici. İşçi sınıfı dört bir yanda eylemlerini büyütüyor.

Mısır'da anma

Yeni yılın ilk gününde Tahrir Meydanı'nda bir araya gelen kitleler, Mübarek'i deviren halk isyanında hayatlarını kaybedenleri andılar. Bir gösterici "Sadece 2011'in değil 2012'nin de devrim yılı olacağını söylemek için buradayız. Devrim şehitlerimizin katillerinin adalet önüne çıkarılması, haklarımıza sahip çıkmak, özgürlüğümüzü kazanmak, sosyal adaleti sağlamak ve devrimin hedeflerini başarmak için buradayız" dedi. Mısır'da 31 yıllık diktatör Hüsnü Mübarek'i deviren kitleler, şimdi de iktidara oturan Yüksek Askeri Konsey'e karşı mücadelelerini sürdürüyorlar.

Çin'de grevler yayılıyor

Çin ekonomisi büyüyor. Türkiye'de olduğu gibi, Çin'de de büyüyen ekonomiden patronların payına kâr düşerken, işçilerin payına kötü çalışma koşulları, iş kazaları ve yoksulluk düşüyor. Ancak yıllardır iliğine kadar sömürülen Çin işçi sınıfında içten içe bir isyan mayalanıyor. Çinli işçiler sessizliklerini bozuyorlar. Özellikle genç işçilerin çalışma koşullarını iyileştirmek için başlattıkları grevlerin sayısı hızla artıyor. Ekim ve Kasım aylarında binlerce işçinin sokağa çıktığı eylemler, yeni yılda da ya-

yılmaya devam ediyor.

30 Aralıkta, Siçuan bölgesinde bulunan Siçuan Kimya Fabrikası işçileri greve çıktı. Dört yıldır ücretlerine zam alamayan işçiler, ücret artışı ve ikramiye talebiyle greve çıktılar. Devlete ait Pangang Grup Çelik Fabrikasında binlerce işçi 4 Ocakta ücretlerini artırmak için greve çıktı. Yaklaşık 10 bin işçinin katıldığı bir yürüyüş düzenleyen ve "zam istiyoruz" diyen işçiler çok düşük maaşa çok uzun saatler çalıştıklarını açıkladılar. Çelik işçilerinin ortalama ücretleri 1200 yuan yani 190 dolar. Çelik işçileri 400 yuan aylık artış isterken devlet sadece 260 yuan öneriyor. Aynı gün yüzlerce göçmen işçi de ödenmeyen maaşları için eylem yaptı. Polisle çatışan göçmen işçilerden ikisi yaralandı. Siçuan Bölgesi yetkilileri, 1 Ocaktan itibaren asgari ücretin %23 oranında artırılacağını açıkladı. Küçük küçük kazanımlar mücadeleye atılan işçilerin umudunu ve kararlılığını arttırıyor. Önümüzdeki dönemde Çin işçi sınıfının grevleri, tüm ülkeyi saracak gibi.

Yunanistan çelik işçilerinden dayanışma çağırısı

Yunanistan'da 31 Ekimden bu yana grevde olan Helleniki Halivourgia Çelik fabrikası işçileri mücadelelerine kararlılıkla devam ediyor. Fabrika yönetiminin kriz gerekçesiyle çalışma sisteminde ve ücretlerde yapmak istediği değişiklikler ve işten atma saldırısı karşısında, 400 işçi ülke tarihinin en uzun soluklu grevlerinden birine imza attı. Fabrika yönetimi iş saatlerini 8'den 5'e düşürmeyi ve yüzde 40 kesintiyle ücretleri 500 avroya indirmeyi planlıyor. Bu saldırıları kabul etmeyen işçileri işten atmakla tehdit ediyor. Çelik işçilerine civar kentlerdeki işçilerden ve öğrencilerden destek yağıyor.

Dünya Sendikalar Federasyonu (WFTU) 6 Ocakta yaptığı açıklamayla, Yunan çelik işçileri için uluslararası dayanışma çağrısında bulundu. WFTU, işçilere yönelik vahşi uygulamalara karşı sendikaları dünya çapında dayanışma eylemleri örgütlemeye çağırdı. ■

1990-91 Zonguldak Madenci Grevinde Kadınlar

Zonguldak madenci grevinin ve büyük Ankara yürüyüşünün üzerinden 21 yıl geçti. Genel Maden-İş'te örgütlü işçiler madenlerin kapatılmasına, küçültülmesine ve özelleştirilmesine karşı çıkıyor, ücretlerinin yükseltilmesini istiyorlardı. Maden işçileri bu talepler için 30 Kasım 1990'da greve çıkacak ve 4 Ocakta ise 80 bin kişiyle Ankara'ya doğru yürüyüşe geçeceklerdi. Yol boyunca başka kentlerden işçilerin de katılımıyla sayı 100 bine ulaşmıştı.

Bu büyük mücadele sadece hükümeti köşeye sıkıştırarak kalmamış, işçilerin yaşamını da değiştirmişti. Kadınlar mücadelede en önde yürüyorlardı. İşçiler yürüdükçe, bin yılların getirdiği eşitsizlikler aşıyor, emekçi kadın mücadele alanında erkekle eşit olduğunu yaşayarak görüyordu. Mücadeleye atılan kadın, artık sadece erkeğinin karısı, çocuklarının anası değildi. Eylem içinde dönüşen, mücadeleyle kişiliğini, kimliğini ve özgüvenini kazanan kadınlar, erkekleri de dönüştürüyorlardı. O günleri yaşayan kadınlardan biri dönüşümü şöyle anlatıyor:

"Tabii ki bizim için zorlu bir süreçti. Hemen tüm kadınlar 'aman babam, kocam görmesin; aman abim duymasın ne derler' diye utanıyorlar, korkuyorlardı. İlk bir hafta çok zorluk çektik. Ancak Zonguldak kadınının doğasında var isyankârlık. Sonra Ayşe'yi duyan Fatma, Fatma'yı duyan Zeynep herkes toplandı geldi. Küçük ve kapalı bir şehir olan Zonguldak'ta o zamanlarda kadınlar iki sefer aynı caddeden geçemezdi." Ama yürüyüşe katılan, en önde yürüyen ve askerlerin barikatını aşan kadınlar geri döndüklerinde, kendilerine olan güvenleri artmış, adeta dünyaları değişmişti. Artık sokakta daha güvenle yürüyorlardı.

Genel Maden-İş Sendikası Başkanı Şemsi Denizler, daha yolun başında kadınları geri göndermek istemişti. Tüm kadınları toplayıp "siz isterseniz geri dönün" dediğinde hak ettiği cevabı almıştı: "Sayın başkanım biz asla geri dönmeyiz, siz istiyorsanız erkekleri alın ve geri dönün..."

Sınıf mücadelesi okulunda işçiler birbirlerinden çok şey öğreniyorlardı. Kadının lafını dinlemeyen, kadından bir şey öğrenilemeyeceği anlayışıyla yetiştirilen erkek işçiler, mücadele içerisinde geri değer yargılarından kurtulmaya başladılar. O günleri yaşayan kadınlardan biri olan Sevinç şunları anlatıyor: "Bir işçi yanıma geldi. 'Ne olur bacım siz geri dönmeyin' dedi ağlayarak. Ne olduğunu sordum. 'Siz gidince jandarma bizim üzerimize yürür, bize işkence yaparlar' dedi. Ben de hemen adama 'bu zamana kadar karına hiç vurdun mu' diye sordum. 'Doğru cevap vermezsen ben anlarım ve biz kadınlar olarak sizi burada bırakır gideriz'dedim. Mırın kırın etti biraz 'Vurmadım da işte bazen çok sinirlenince...' gibi şeyler söyledi. 'Eee, peki bundan sonra vuracak mısın?' 'Yok, ellerim kırılırsın, asla, yemin ederim.' Yani biz orada sadece maaşlara zam peşinde koşmuyorduk."

Mücadele rüzgârları işçileri nasıl umutlandırıyor ve onlara güven kazandırıyor, mücadelenin devam etmesi de bir o kadar kaygılandırıyor ve korkutuyor. Bir başka maden işçisinin eşi, yanakları soğuktan kıpkırmızı, o mücadele günlerini özlemlerle hatırlıyor: "Keşke o günler geri gelse de yine meydanlara insek. Ama olmaz ki. Eskiden dayanışma vardı. İnsanlar birbirlerine destek veriyordu her konuda. Şimdi herkes hükümetin baskısı, mahalle baskısı bilmem ne baskısı derdinde. Nasıl ineksinsin?"

Kadınlar özgüvenlerini mücadele içinde kazanırlar. İşçi sınıfının kadın ve erkekleri, işçi mücadelesi içerisinde eşitliğin, dayanışmanın, omuz omuza geleceğe yürümenin güzelliğini yaşama şansı elde ediyor. Mücadeleye giren kadın ve erkek işçiler sömürü düzenini ve her tür eşitsizliği sorguluyor. Baskı ve sömürüyü alt etmek için sınıfsal öfkelerini bayraklaştırıyor. İşçi sınıfı mücadelesi içerisinde ter akıtanlar eşitliğin ve dayanışmanın tadına varıyor. Kadınlar mücadeleyle özgürleşiyor. ■

Bir Lokma Ekmek Bize Çok Görülüyor

■ Bir grup TOKİ işçisi

Merhaba; biz Aydınli TOKİ inşaatında çalışan bir grup gurbetçi işçiyiz. Sorunlar yumağı içinde çalıştığımız inşaatlarda ihtiyaçlarımız karşılanmıyor. Yemekhanenin bulunduğu çadırda sürekli kedi ve köpekler dolaşiyor. Yemekhane günde sadece bir sefer süpürülüp temizleniyor. Ona da temizlik denilebilirse. Sadece kaba pislikler alınıyor. Yeterli masa ve sandalye olmadığı için işçiler oturacak sandalye ve masa bulamıyor. 500-600 kişiye sadece bir yerden yemek dağıtılıyor. Acele etmeden kahvaltı yapmak istiyorsan erken saatte kalkıp, sıraya kalmamanız gerekiyor. Sıraya kalırsanız zaten yemek alana kadar işbaşına çok az zaman kalıyor. Sabah kahvaltısında kibrit kutusu kadar tabletler şeklinde; peynir, reçel, zeytin, pekmez, tereyağı veriliyor, ama bunların hepsi tek seferde verilmiyor. Günde ikişer çeşit veriliyor. Bu kahvaltılıklar genelde tarihi geçmiş ürünler oluyor. Çok acı bir bardak çay, iki dilim taze ekmek veriliyor. Daha fazla ekmek almak istersek bayat ekmek veriliyor. Bu şekilde kahvaltı yaparak işbaşı ya-

piyoruz.

Öğlen yemeğine kadar çok tempolu çalışıyoruz. Bir saat olan yemek molasının hemen hemen yarısı sırada yemek beklemekle geçiyor. Zar zor yemeğimizi aldığımızda ise yemekte neredeyse sadece sudan ibaret olan çorba, sulu yemek ve yağlı pilav veriliyor. Çok nadir meyve ve tatlı çıkıyor. Yemekler akşamdan yapıldığı için buz gibi oluyor. Porsiyonlara çok az yemek konuluyor. Hiçbir zaman yemekle doyamıyoruz. Yemek masalarında tuzdan başka baharat yok. İstedığımızda ise çok masraf olduğu için sadece tuz verildiğini yüzüsüzce bize söyleyebiliyorlar. Yemekten sonra bir çay içmek istediğimizde kendi paramızla kantinden alıp içmek zorundayız. Çünkü şantiyede öğlen ve akşam yemek saatlerinde çay verilmiyor. Akşam da öğlen yemeğinden hiç farkı olmayan yemekler yapılıyor. Yemekhanecilerin üstü başı bizim iş gıysilerimizden daha kirli ve tozlu oluyor. Galoş ve bere takılmadığı için yemeklerden kıl bile çıktığı oluyor. Düzgün bir yemek yemiyoruz, bari güzel bir banyo yapıp yorgunluğumuzu atabilirsek iyi olacak diyoruz ama yaklaşık 600 kişinin çalıştığı şantiyede sadece beş banyo var. Kişi başı en fazla on dakika banyoda kalabiliyorsun. On dakikada hem banyo yapıp hem de varsa kirli çorap ve elbiseni yıkıyorsun. Zaten çoğu zaman sıcak su olmuyor, banyo yapmak istersen soğuk su ile banyo yapmak zorunda kalıyorsun.

Sabahtan akşama kadar çalışıyor, çok zor şartlarda günü bitiriyoruz. Ama ertesi gün yine aynı koşullarla karşı karşıya kalıyoruz. Bütün bunların örgütsüzlüğümüzden kaynaklandığını da biliyoruz. Biz işçiler hiçbir soruna sesimizi çıkartmadığımız için patronlar bizden kısıklıkça kısıyor. Yediğimiz bir lokma ekmeği bile bize çok görerek vermiyorlar. Bu sorunları aşabilmenin ve daha iyi şartlarda çalışıp kazanabilmenin tek yolu örgütlü birer işçi olup birbirimize sahip çıkmaktan geçiyor. ■

Borç Batağındaki İşçi

■ Sincan'dan bir metal işçisi

Çalıştığım fabrikada maaşlarımızı 6 aydır yarım yarım alıyoruz. Yarım maaşın ilk verildiği ay, işçi arkadaşlar kendi aralarında sitem ederlerdi, “böyle şey olmaz, aldığımız paranın ne anlamı var” diye söylenip dururlardı sadece. Müdürler ve şefler daha hızlı çalışın dediği zaman da gıkları çıkmadan çalışırlardı. 6 ayın sonunda hala bir değişiklik yok ama arkadaşlar küçük sitemlerini yavaş yavaş dışarıya vu-

rabiliyorlar. Ancak daha ileriye gidemiyorlar, korkuyorlar çünkü ve korkuyla çıkan cılız sesler patronlara sinek vızıltısı gibi geliyor. Meselâ pres bölümünde çalışan bir arkadaşımızın sitemi gibi...

Bu arkadaşımız imalat müdüründen 300 TL borç para istiyor, yoksa eve icra geleceğinden bahsediyor. İmalat müdürü umursamaz şekilde “param yok” diye geçiştiriyor. İşçi arkadaşımız “yarım maaşlarımızı ne zaman normale çevire-

ceksiniz” diye sorduğunda ise “onu ancak patron bilir” cevabını alıyor. Bir taraftan işten atılma korkusuyla daha tedirgin soruyor işçi arkadaşımız ama bir taraftan da artık boğazına kadar borca battığından küçük bir “sitem” ediyor. Korkusu ve yalnız olması bu sitemine üstün geliyor ve daha ileriye gidemiyor. Bu işçi arkadaşımızın yanında, çevresinde aynı dertlerle uğraşan işçi arkadaşlarımız da var, ancak korkuları öyle büyük ki, haklılıklarını ve ne kadar güçlü olduklarını unutmuşlar. Onların korkularını içlerinden söküp atmalarını sağlamak da biz sınıf bilinçli işçilere düşüyor. ■

Mustafa Hakkında Her Şey!

■ Tuzla'dan bir işçi

“Sakin Asgari Ücretten Fazlasını İsteme!” Bu sözleri Mustafa'ya patronu söylemiş. Mustafa kim mi? Mustafa 8 yıl önce eşi ve üç çocuğuyla birlikte memleketinden İstanbul'a gelmiş. Memleketinde çocuk denecek yaşta iken işe başlamış. Tuğla fabrikalarında, inşaatlarda, tarla işlerinde hep düşük ücretle, sigortasız çalıştırılmış. Sigortalı, yüksek ücretli, çalışma saatleri düzgün bir iş bulmak umuduyla İstanbul'un yolunu tutmuş. Gelir gelmez iş bulmak için birçok fabrikanın, atölyenin kapısına gitmiş. Bir marketin önünden geçerken “temizlik ve reyonda çalışacak eleman alınacak” ilanını görmüş. Bir gün sonra asgari ücretle o markette işe başlamış. Bir iş elbisesi vermişler; üzerine giymiş, bir de paspas ve kova vermişler. Paspas eskidikçe yenisini vermişler. “Patron ücretimi zamanla arttırır” diye hep umutla beklemiş. Aylar ayları, yıllar yılları kovalamış, Mustafa'nın gür ve sık saçları seyredikçe seyrelmiş. Bu haline, elini seyrek saçlarının arasında gezdirerek, “Burada işe başladığımda Cüneyt Arkın gibi saçlarım vardı, şimdi Kel Mahmut'a döndüm” diye tebessüm ediyor. Sürekli ağır kolileri taşımaktan ve eğilerek paspas çekmekten kamburu çıkmış Mustafa'nın. Bu haline de paspası ve kovayı göstererek, “Şimdiye kadar İstanbul büyüklüğünde bir alana paspas çekmişimdir” diye tebessüm ediyor Mustafa.

Mustafa'nın çalıştığı marketin reyonlarından geçerken, fiyatların hepsinin bir günde değişmiş olduğunu gördüm. Mustafa paspası bir kenara bırakıp terazinin başına geçti. Sırada bekleyenlerin aldıklarını tartmaya

başladı. Bütün ürünlerin kodlarını ezber biliyordu. Çok hızlı bir biçimde hem tartıyor hem de “hoş geldiniz” diyordu. Sıra benim aldıklarımı tartmaya gelmişti. “Ya Mustafa sen bu marketteki bütün ürünlerin kodlarını ezber biliyor musun?” diye sordum. “Evet. Bizim patron 'zam istemeyin, asgari ücretten fazlasını istemeyin, işle ilgili her şeyi iyice öğrenin, çok çalışın, gerekirse eve gitmeyin' diyor. Ben 8 senedir burada çalışıyorum. Ücretim hâlâ asgari ücret. Yaşım 40. Başka bir yere gitsem bu yaştan sonra nasıl daha iyi bir iş bulacağım? Üç çocuğum var, en küçüğü 9 yaşında ve özürlü, kulağı duymuyor ve konuşmuyor. Eşim çalışmıyor, bu asgari ücretle nasıl geçineyim?” dedi.

Mustafa'nın patronunun sermayesi büyüdükçe büyümüş, market üstüne market açıp zincir kurmuş. Yüzlerce işçiyi günde 12 saat, asgari ücrete çalıştırıyor. İşçileri günde 4 saat fazla çalıştırıyor ama fazla mesai ücreti ödemiyor. Patronlar işçilerin örgütsüzlüğünden, dağınıklığından, bilinçsizliğinden güç alarak işçileri birer köle gibi çalıştırıyorlar. Ne yazık ki işçiler kendilerine hava, su, ekmek kadar gerekli olan örgütlenmeyi ve mücadeleyi bilmedikleri için güçlerini unutuyorlar. Tıpkı bizim işçi Mustafa gibi. İster asgari ücrete çalışalım, ister daha düşük ve sigortasız, ister asgari ücretten daha yüksek bir ücret alalım, iş ayrımı, meslek ayrımı yapmadan bir araya gelmeli ve birlikte davranmalıyız. Örgütsüzsek tek başımıza Mustafa, Ayşe, Ahmet, Mehmet oluruz. Ama bir araya geldiğimizde güçlü bir sınıf oluruz.■

Biz Esnek Çalışıyoruz

■ Gebze'den bir petrokimya işçisi

Merhaba işçi arkadaşlar, ben petrokimya sektöründe çalışan bir işçiyim. İşyerinde birçok sorunumuz var. Bunlardan en önemlisi ise esnek çalışmadır. Benim çalıştığım fabrikada da, diğer fabrikalarda da esnek çalışma büyük bir sorun. İşçi Dayanışması'nda esnek çalışmayla ilgili bir yazı okumuştum. O yazıyı okuyana kadar esnek çalışmanın ne olduğunu bilmiyordum. Benim çalıştığım fabrikada da bu varmış ve biz zaten böyle çalışıyorduk da adını bilmiyorduk. İşçi Dayanışması bültenindeki yazıyı okuyunca “aha esnek çalışma buymuş” dedik. “Bugün iş var, sen 16 saat çalış işçi kardeş, yarın iş yok, işe gelme!”

Kısa süreli sözleşmelerle biz işçileri istedikleri gibi kullanıyorlar. Mesela, işverenler diyor ki, “bu ay üretim biraz artacak 30 tane elaman alalım, iki ay sonra çıkarırız.” Başka bir fabrikadaki işçi arkadaşımından duydum; işler az olduğu zaman patron, onları Cumartesi günleri çalıştırmıyormuş ama ücretlerini ödüyormuş ve aynı patron, daha sonra işler yoğunlaştığında, işçileri hafta tatillerinde de çalıştırmıyormuş. Anlaşılan patronlar şimdiden esnek

çalışmayı yaygın bir biçimde uyguluyorlar. Yasa geçtiğinde bizim yaşantımızı, düzenimizi iyice mahvedecekler.

Aynen böyle olacak, ne çalışacağımız gün belli olacak, ne de işe gideceğimiz saat! Biz bugüne kadar hep bizden önce yaşamış işçilerin mücadele ederek kazandığı haklardan yararlandık. Ama tüm haklarımız elimizden alınıyor. Yani biz işçiler olarak hep cepten yedik, yemeye de devam ediyoruz. Ama cepte de bir şey kalmadı desem haksızlık etmemiş olurum herhalde. Ekmeğimizden, çocuklarımızın geleceğinden daha fazla çalmak isteyenlere karşı bir araya gelmeliyiz. Haklarımızı korumalı ve geleceğe yeni haklar bırakmalıyız. Benim, cepten yemeye yüzüm yok artık. Benim gibi düşünenler haydi mücadeleye! ■

ESNEK ÇALIŞMA
YASAKLANSIN!
İŞ GÜNÜ
KISALTILSIN!

Zam Ayı Geldi, Patronların Oyunları Arttı

■ Kıraç'tan bir işçi

Ben Kıraç bölgesinde çalışan bir fabrika işçisiyim. Ekim ve Kasım ayları işyerinde işler gayet yoğundu. Fazla mesailer dayatılıyor, kalmayanlar ise tehdit ediliyordu. Aralık ayına gelince bir anda işler kesildi, mesailer azaldı. Birlikte çalıştığım işçi arkadaşlarım “ne oluyor, neden işler tükendi” demeye başladılar. Eminim ki akıllarından geçen şeyi söylemeye korkuyorlardı: “acaba işten atılır mıyız?”

Peki, ne oldu da bizim fabrikada olduğu gibi diğer birçok fabrikada da işler kesildi? Kimi işçiler işten atıldı? Kimi işyerlerinde izinler başladı ve işler azaldı? Aslında cevabını bir önceki senelere bakarak bulabiliriz. Her sene zam ayı geldiği zaman aynı manza-

rayla karşılaşıyoruz. Patronlar örgütlü olup, örgütlü davrandıkları için neredeyse her sene aynı oyunu oynuyorlar. Zaten üç kuruş para aldığımız yetmezmiş gibi bir de zam aylarında işçiler içinde panik havası yaratarak, işçilerin kafasında “iş azaldı, işten atılır mıyız acaba” gibi korkular yaratılarak işçileri verilen zamma razı etmek için resmen oyun oynuyorlar. Zam ayı geçtikten sonra ise fazla mesailere tam gaz devam. Biz işçiler uyanık olmak zorundayız, uyanık kalabilmek, patronların saldırılarına göğüs gerebilmek ve geri cevap verebilmek için örgütlü olmamız gerekir. Bu oyunları örgütlü bir şekilde bozmalıyız. ■

İçler Acısı Halimizi Gösteren Bir Olay

■ Bir inşaat işçisi

Çalıştığım işyerindeki arkadaşlardan bir tanesi, eve odun götürmek istediğini, kime söylenmesi gerektiğini sordu ve nihayetinde çıkan parçalardan ona belli bir miktar odun ayarladık. Ama yetmeyeceğini düşünmüş olmalı ki, bir akşamüstü, topladığı büyük parçaları, daha önce “tehlikeli, kullanma” dediğimiz makineyle kesmeye kalkışıyor. Sonuç, bacağında büyük bir kesik! Yanında bereket versin başka bir arkadaş daha vardı. O da olmasaydı kan kaybından yitirecektik arkadaşımızı.

Arkadaşımızın annesi astım hastasıydı. Doğalgaz ve kömür çok pahalıydı ve ısınmak için bir şeyler ge-

rekiyordu. Arkadaşımız bu yüzden canı pahasına bu yola başvurdu. Bu düzende eşekler gibi çalıştığımız halde mahkûm olduğumuz parasızlık yüzünden bütün bu olan bitenlere katlanmak zorunda bırakılıyor. Patronun bize ödediği düşük ücret ve dayattığı kötü çalışma koşulları, devletin belirlediği asgari ücret ve hiçbir güvencemizin olmaması, bizi bu hallere sokuyor. Acınası bir hayat yaşıyoruz. Yarın ne olacağını kestiremeden, huzursuz bir şekilde, yaşadığımız sistemin baskısı altındayız. Bu yüzden, çalışan, alın teriyle hayatını idame ettirmeye çalışan bizler, buna dur demek için bir araya gelmeli, örgütlenmeli ve mücadele etmeliyiz. ■

28 Aralık 2011'de savaş uçaklarının bombalaması sonucunda, Şırnak Uludere'de 35 yoksul Kürt köylüsü paramparça oldu, hayatını kaybetti. Bu bombalar halkların kardeşliğine atılmıştır. Yoksulluk ve fukaralık, on yıllardır Kürt köylülerine "kaçakçılık" yapıyor. Aslında bu insanlar "kaçak" falan değil, kendi toprakları üzerinde dolaşıyorlar. Çünkü tarlaları ve akrabalara sınırın öte tarafında... İnsanları yapay bir şekilde bölen "sınırların" anlamsızlığı her vesilede ortaya çıkıyor. 1943'te İran sınırında tutuklanan 33 Kürt köylüsü Van'da Orgeneral Mustafa Muğlalı tarafından kurşuna dizildi. Aradan nice yıllar geçmiş olmasına rağmen, ezilen Kürt halkı için değişen pek de bir şey yok! Uludere'de katledilen 35 insanı unutmamak ve Kürt halkının acılarını paylaşmak için, Ahmed Arif'in 33 köylünün anısına yazdığı şiiri aşağıda kısaltarak yayınlıyoruz.

OTUZÜÇ KURŞUN

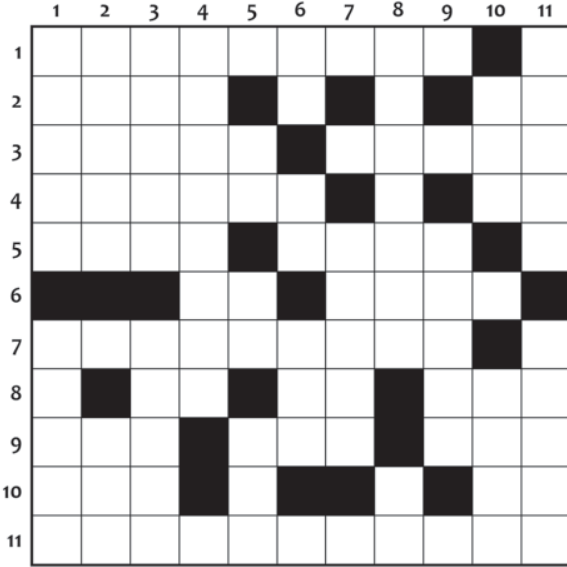
Bu dağ Mengene dağıdır
Tanyeri atanda Van'da
Bu dağ Nemrut yavrusudur
Tanyeri atanda Nemruda karşı
Bir yanın çığ tutar, Kafkas ufkudur
Bir yanın seccade Acem mülküdür
Doruklarda buzulların salkımı
Firari guvercinler su başlarında
Ve karaca sürüsü,
Keklik takımı...
Yiğitlik inkar gelinmez
Tek'e - tek döğüşte yenilmediler
Bin yıllardan bu yan, bura uşağı
Gel haberi nerden verek
Turna sürüsü değil bu
Gökte yıldız burcu değil
Otuzüç kurşunlu yürek
Otuzüç kan pınarı
Akmaz,
Göl olmuş bu dağda...

Vurulmuşum
Dağların kuytuluk bir boğazında
Vakitlerden bir sabah namazında
Yatarım
Kanlı, upuzun...
Vurulmuşum
Düşüm, gecelerden kara
Bir hayra yoranım çıkmaz
Canım alırlar ecelsiz
Sığdıramam kitaplara
Şifre buyurmuş bir paşa
Vurulmuşum hiç sorgusuz, yargısız
Ölüm buyruğunu uyguladılar,
Mavi dağ dumanını
ve uyur-uyanık seher yelini
Kanlara buladılar.
Sonra oracıkta tüfek çattılar
Koynumuzu usul-usul yoklayıp
Aradılar.
Didik-didik ettiler
Kırmanşah dokuması al kuşağımı

Tespihimi, tabakamı alıp gittiler
Hepsi de armağandı Acemelinden...
Kirveyiz, kardeşiz, kanla bağlıyız
Karşıyaka köyleri, obalarıyla
Kız alıp vermişiz yüzyıllar boyu,
Komşuyuz yaka yakaya
Birbirine karışır tavuklarımız
Bilmezlikten değil,
Fıkaralıktan
Pasaporta ısınmamış içimiz
Budur katlimize sebep suçumuz,
Gayrı eşkiyaya çıkar adımız
Kaçakçiya
Soyguncuya
Hayına...
Kirvem hallarımı aynı böyle yaz
Rivayet sanılır belki
Gül memeler değil
Domdom kurşunu
Paramparça ağzımdaki...

Ahmed Arif

İŞÇİNİN BULMACASI

Soldan Sağa

- İşçi Dayanışması'nın bu sayısında, "tarihimizden" köşesinde yer alan ve 1991'deki büyük madenci yürüyüşünü konu edinen yazıdaki madenci şehrimiz.
- Bursa'da bulunan, bir dönem işçilerin mücadelesine sahne olan çelik fabrikası. Bir nota
- Becerikli, yetenekli. Cam ve toprak bilyelerle oynanan bir çocuk oyunu.
- Bir ağaç. Uluslararası birim sistemi.
- Yemeklerde çok sık kullanılan bir baharat. İnanma, inanç.

- Bir nota. Kedi, köpek yavrusu.
- Yetenek.
- Kısa zaman, lahza. Evet. Davranış, tavır, işve naz.
- Konuşmayı sağlayan organımız. İsviçre'de bir nehir. Karadeniz bölgesinde bir halk.
- Halk ağzında abi. İşaret.
- Canlı organizmada oluşan kimyasal değişimlerin bütünü.

Yukarıdan Aşağıya

- Patronların, aşırı mesailer ve vardiyalar nedeniyle işçilerin sosyal hayatından çaldıkları birim. UID-DER'in başlatmış olduğu kampanyada duyurduğu, hükümetin fona devretmek istediği tazminat.
- Japonya'da bir kent. Fikir.
- Gizli, saklı, sır anlamı içeren bir isim. Bale yapan erkek sanatçı.
- Yağlı maddelerden, sabunlaştırma yoluyla çıkarılan bir sıvı.
- Reaya kelimesinin sessizleri. Kolun tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü. Arapça'da tanrı.
- Bir nota. Esşek sesi. Sahip.
- Ara.
- Âlime yakışan. Bir bağlaç.
- Bir nesnenin niteliğiyle ilgili olan.
- Çürük, temelsiz. Sürekli, sonsuz.
- "... Hikmet" işçi sınıfının unutulmaz şairi. Toprağı kazıp kaldırma, düzeltme vb. işlerde kullanılan ağaç saplı demir araç.

Geçen Ayın Çözümü

A	S	G	A	R	İ	Ü	C	R	E	T
M	A	R	E	S	C	A	T	A		
E	L	A	F	R	E	F	A	H		
L	A	M	E	L	A	S	A	R		
E	T	M	E	K	A	D	L	İ		
A	B	A	K	Ü	S	A	İ	R		
H	E	S	L	M	N	M				
E	N	İ	K	S	L	A	K			
K	A	S	A	B	A	İ	T	İ		
İ	N	N	A	T	Ü	R	İ	S	T	
M	E	Z	O	P	O	T	A	M	Y	A

Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalışan İşçilerin Hakları

Fazlaca insan gücü gerektiren ve tehlike derecesi yüksek olan işler İş Kanununda “Ağır ve Tehlikeli İşkolari” olarak tanımlanmıştır. Ağır ve tehlikeli işler, bu işlerde kimlerin çalıştırılabileceği ve bu tür işyerlerindeki farklı uygulamalar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının hazırladığı bir yönetmelikle belirlenmiştir. Bakanlık 7 Mart 2010’da yönetmelikte düzenlemelere gitmiş ve sendikaların itirazlarına rağmen 40’tan fazla işkolunu bu kapsamdan çıkarmıştır. Yönetmeliğe göre; petrol, su, maden, doğalgaz arama ve sondaj işleri, metalürji sanayi, taş ve toprak sanayi, metal ve metalden mamul eşya sanayi, ağaç ve bunlardan mamul eşya sanayi, yapı, kimya sanayi, iplik, dokuma ve giyim sanayi, kâğıt ve selüloz sanayi, tütün sanayi ile ilgili işler, nakliye benzeri işler, tarım ve hayvancılık işleri, ardiye ve antrepoculuk, haberleşme ile ilgili işler ağır ve tehlikeli işler olarak sayılmaktadır. Bunun dışında sünger avcılığı, radyoloji makinelerinde çalışma, hava alanlarında uçuşa hazırlık gibi işler, “Çeşitli İşler” başlığı altında yönetmelik kapsamındadır.

Gelişen teknoloji ve eğitimler sayesinde iş kazalarının ve ölümlerin azaldığını iddia eden patronlar sınıfı ve hükümet, daha önce 153 madde altında toplanan ağır ve tehlikeli işleri 110’a düşürmüştür. Oysa Türkiye iş kazalarında dünya ülkeleri arasında üçüncü sıradadır. Sadece geçtiğimiz ay 52 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiş, 400’e yakın işçi yaralanmıştır. Dünyada 40 bin çeşit meslek hastalığı olduğu bilinmesine rağmen, Türkiye’de bunlardan sadece 539’unun tespiti yapılmıştır.

Ağır ve tehlikeli işlerde, işçilerin maruz kaldığı riskler ve yıpranma durumları göz önüne alınarak farklı kurallar getirilmiştir. Bu kurallar son derece yetersiz olmalarına rağmen uygulanmamaktadır. Bu tür işlerde çalışan işçilerin, kazanılmış haklarına sahip çıkabilmeleri ve yaptıkları işin risklerinden korunabilmeleri için bilinçlenmeleri hayati önemdedir. Tüm işçiler işyerlerinin ağır ve tehlikeli işler kapsamında olup olmadığını araştırmalı ve buna göre haklarına sahip çıkmalıdırlar.

İş Kanunu ve bakanlığın hazırladığı yönetmelik kapsamında işyerlerinde çalışan işçiler, diğer işçilere göre kademeli olarak daha erken emekli olma, emeklilik prim gün sayısına yıpranma payının eklenmesi, daha yüksek miktardan sigorta primi ödenmesi gibi haklara sahiptir. Gemi inşa, madencilik ve radyasyon tehlikesinin olduğu işlerde, işçilerin günlük çalışma süresi 7 saat olarak sınırlandırılmıştır.

Yönetmeliğe göre 16 yaşını doldurmamış çocuk işçilerin ağır ve tehlikeli işlerde çalışması yasaktır. 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçilerin ve kadınların çalıştırılmayacağı ağır ve tehlikeli işler de vardır. Örneğin kadınlar yer altında yapılan madencilik, kablo döşeme gibi işlerde ve su altında yapılan işlerde çalıştırılmazlar. Kadın ve genç işçilerin çalıştırılabileceği ağır ve tehlikeli işler, Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinden bir çizelgeyle belirlenmiştir.

Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak işçiler işe girişinde, işin niteliğine ve şartlarına göre bedence bu işlere elverişli ve dayanıklı olduklarına dair fiziki muayeneden geçirilmek zorundadır. İş devam ettiği müddetçe kontroller, 18 yaşından küçükler için en az altı ayda bir, diğerleri için yılda bir kere tekrarlanmak zorundadır. Yönetmelikte belirtilen şartlara aykırı olarak, ağır ve tehlikeli işlerde kadın ve genç işçi çalıştırıldığı veya çalışan işçinin sağlık durumunun işe müsait olmadığı tespit edilirse, bu işçiler ağır ve tehlikeli işlerde çalışmaktan alıkonulur.

Kadınlar ay hali günlerinde ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmazlar. Bu günlerin sayısı 5 gün olarak hesap edilmiştir. Daha fazlası için hekim raporuna göre hareket edilir. Ay halinin başlangıcı işçinin ihbar tarihidir. İşveren örgütleri, bu maddenin kadın istihdamını düşürdüğünü ileri sürerek kaldırılmasını istiyor. Oysa bu hakkın uygulandığı işyeri sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor.

Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak işçiler, işe alınmadan önce, mesleki eğitime tâbi tutulmak zorundadır. Yönetmelikte belirtilen şekilde eğitimden geçirilmeyen işçiler bu tip işlerde çalıştırılmazlar. Yönetmelik değişikliğinden sonra Türkiye’de ağır ve tehlikeli işlerin yapıldığı işyeri sayısı 550 binden 360 bine, 5 milyon 112 bin olan işçi sayısı ise 3 milyon 127 bine düşürüldü. Bu işçilerin 263 bini kadındır. İşçi sağlığı ve güvenliği konusunda hiçbir ilerleme kaydetmeden, bir yönetmelik değişikliği ile bir anda yaklaşık 2 milyon işçiyi ağır ve tehlikeli işler kapsamı dışına atan hükümet, patronlar sınıfının çıkarları karşısında işçilerin hayatına hiç önem vermediğini bir kez daha kanıtlamıştır. Ağır ve tehlikeli işlerde çalışan işçilerin büyük bir kısmı yasal haklarının dahi farkında değildir. Ancak bilmeliyiz ki, hem bu yasaların uygulanmasını hem de iş güvenliği önlemlerinin alınmasını sağlayacak olan işçilerin birliğidir. ■

İmza Kampanyamızdan Notlar

Kıdem tazminatının elimizden alınmasına karşı başlattığımız imza kampanyası tüm hızıyla devam ediyor. Fabrika önlerinde, işçi mahallelerinde, kent merkezlerinde açtığımız stantlarda ve gittiğimiz evlerinde şu ana kadar on binlerce işçi-emekçiye ulaştık ve on binlerce imza topladık.

On binlerce emekçiye AKP hükümetinin gündemine aldığı “Ulusal İstihdam Stratejisi” paketinin ne olduğunu anlattık. Bu paketin içinde en önemli maddelerden birisini şüphesiz kıdem tazminatının elimizden alınması oluşturmaktadır. Gerçekleri anlattığımızda CHP’ye oy veren işçi-emekçiler kadar AKP’ye oy verenler de saldırı paketine dur demek için imza verdiler. Çünkü bizler öncelikle işçi sınıfının bir parçasıyız ve bu saldırı işçi sınıfına yapılmaktadır. Şu ya da bu partiliyim demeden, sınıf kimliğimiz etrafında kendi çıkarlarımız için birleşmemiz gerekiyor. Kara kışa aldırılmadan yürüttüğümüz çalışmalarında duyarlı emekçiler imza vermekle kalmadılar, özellikle de mahallelerde evlerine davet ederek, çay ikram ederek, imza toplamaya bizzat katılarak destek verdiler. Teşekkür ettiğimizde hep şu ortak tepkiyi alıyoruz: “Asıl bizler teşekkür ederiz, sadece kendiniz için değil bizler için de çabalıyorsunuz. Sizin yanınızda bizim yaptığımız nedir ki?”

Yürüttüğümüz çalışmalarda kadın işçilerin duyarlılığının daha fazla olduğunu bir kez daha gördük. Birçok kadın işçi imza atmayan kocasını, erkek arkadaşını ya da kardeşini ikna ederek imza attırdı. Aydınli’den bir grup işçi arkadaşımızın yazdığı okur mektubunda şunlar anlatılıyor: “Bir çifte imza kampanyamızı anlattığımızda erkek olan emekli işçi kendisini ilgilendirmediğini söyleyip imza atmamak istemedi. Eşi ise ‘bari oğlunun hakları için imza at’ diyerek kocasına tepki gösterdi. Sonra da ‘ben işçiyim, tabii ki imzalarım’ diyerek imzasını attı. Bunun yanı sıra standımızı toplarken, ‘üşümüşsünüzdür çocuklar. Kaç kişisiniz? Size çay getireyim’ diyen ablalarımız da oldu. Bir taraftan sıcak çaylarımızı yudumlarken, bir taraftan da derneğimizin faaliyetlerinden bahsettik.”

Şüphesiz yürüttüğümüz çalışmadan rahatsız olanlar da vardı. Polis Kocaeli’nin Darıca ilçesinde açtığımız standı kaldırmak isteyerek demokratik hakkımızı kullan-

mamızın önüne geçmeye çalıştı. Bahanesi ise “vatandaş rahatsız oluyor” yönündeydi. Gebze’den bir grup işçi bu durumu bakın nasıl anlatıyor: “Bu konuşmalara şahit olan bir işçi, yanında eşi ve çocuğuyla standı geldi, imzasını attı. Sonra eşine de imza attırdı. Ardından polise dönerek, ‘hayır huzurumuzu bozan yok, gayet huzurla imza atıyoruz’ dedi.” İmza toplamak, saldırılara karşı tepkimizi dile getirmek bizlerin en demokratik hakkıdır, meşrudur ve buna polis karışamaz. İşçi ve ailesi imza kampanyasına sahip çıktıklarında aslında demokratik haklarına da sahip çıkmış oldular.

Kurduğumuz imza stantlarına gelen işçi-emekçilerin önemli bir bölümü kıdem tazminatının kaldırılacağını bilmiyor. Özellikle genç işçilerin bu haklarının varlığından bihaber olmaları, patronların işçileri ne denli örgütsüz ve bilinçsiz hale getirdiğini gösteriyor. Bu vesileyle binlerce genç işçiye kıdem tazminatının ne olduğunu anlatma şansı bulduk. Gazi Mahallesi’nde yürütülen imza çalışmasına katılan gıda işçisi bir arkadaşımız sitemize gönderdiği mektubunda şunları aktarıyor: “Genç işçiler hep şu soruyu sordular: ‘Nedir bu kıdem tazminatı denilen şey?’ Bu hakkımızın ne olduğunu anlattığımızda genç işçi arkadaşlarımız da bize destek oldular. ‘İlk defa duyuyorum böyle bir hakkımızın olduğunu’ diyen genç işçi sayısı oldukça fazlaydı. Hatta iki işçinin aralarında geçen bir diyalog, durumun ne kadar kötü olduğunu gösteriyordu. Standın başındaki kalabalığı gören işçilerden biri diğerine soruyor: ‘Ne satıyorlar burada acaba, bu kalabalık ne?’ Diğeri cevap veriyor: ‘Kıdem tazminatları ellerinden alınıyor muş onun için imza topluyorlar.’ İlk soruyu soran işçi ‘bize ne ya, ne olursa olsun biz yolumuza gidelim’ diyerek bulunduğumuz yerden hızla uzaklaşırken, arkalarından yetişip durduruyoruz. Ve derdimizi anlattıktan sonra bize verdikleri cevap şu oluyor: ‘Eğer siz bu konuyla ilgili bizi bilgilendirmemiş olsaydınız belki de böyle bir hakkımız olduğunu öğrenemeycektik.’ İmzalarını attıktan sonra teşekkür ederek yanımızdan ayrılıyorlar.”

İmza kampanyamız sonucunda toplanan imzaları meclise göndererek, haklarımızın gasp edilmesine tepkisiz kalmayacağımızı göstereceğiz. Tüm sınıf kardeşlerimizi bu tepkiye ortak olmaya çağırıyoruz. ■